

karsskirche in Haddeby (Zeitschr. d. Gesellsch. f. Schlesw.-Holst. Gesch. LXII (1934), 156 ff.) og *Grabungen und Forschungen aus der Wikingerzeit der Schleswiger Landenge* (Hist. Zeitschr. CLI (1933), 1 ff.). Om dem alle gælder det, at Forfatteren ikke er bange for at fremsætte nye Hypoteser, men at hans kildekritiske Metode ofte er lige saa overraskende som hans Resultater. Hans Kendskab til de senere Aars nordiske Forskning synes at være meget begrænset og en mærkelig Misforstaaelse, som han gør sig skyldig i, kunde tyde paa, at denne Begrænsning skyldes manglende sproglig Indsigt.

Endelig er der Grund til at nævne Museumsdirektor, Dr. Alfred Kamphausens Beretning om *Die Probegrabung an der Kirche zu Haddeby. Zur Frage Schleswig-Haithabu* (Zeitschr. d. Gesellsch. f. Schlesw.-Holst. Gesch. LXIII 406 ff.). Ved Provegravninger, som udførtes i April Maaned 1934, blev der c. 1,45 m under den nuværende Jordoverflade ved Haddeby Kirke fundet Rester af en Plankebelægning og af forraadnet Tømmer, som kunde tyde paa, at der her har staaet en Trækirke forud for den c. 1200 opførte Stenkirke — et langt fra overraskende Forhold. Overraskende vilde det derimod være, hvis man her havde truffet de sidste svage Spor af den berømte Kirke fra »Vita Anskarii«, og da der ikke blev paavist det mindste, som kunde datere den formentlige Trækirke, gør man klogest i ikke at bygge altfor vidtgaaende Hypoteser paa Fundet; thi, som Kamphausen saa rigtigt siger: alt udover det sikkert fastslaaede »ist Wunschbild und deshalb angesichts der Wichtigkeit des mit der Lösung in Zusammenhang stehenden Fragekomplexes, der bis in das aktuell Politische spielt, scharf abzuweisen«.

Vilh. la Cour.

Gennem Skildringen af Arkonas Indtagelse indprentes de Dan-skes Erobring af Rügen aarligt Tusinder af danske Skolebørn. Men forbavsende er det, saa lidt man iøvrigt hører om, hvorledes Rügens Afhængighed af Danmark i de kommende Tider artede sig. Ganske vist — epokegørende Følger i vort Folks Historie har denne Forbindelse ikke faaet. Men det var dog vel nok værd engang at gøre Status op og undersøge, hvad herom kan siges. Ingen dansk Historiker har hidtil givet sig i Lag hermed til Trods for, at der længe har været gode Hjælpemidler forhaanden, ikke mindst Fabricius' kendte »Urkunden zur Geschichte des Fürstentums Rügens« I—IV (1841—69). Nylig er Spørgsmaalet derimod taget op til Undersøgelse fra tysk Side. Resultatet foreligger i en Dissertation fra Universitetet i Greifswald Carl Hamann: *Die Beziehungen Rügens zu Dänemark von 1168 bis zum Aussterben der*

einheimischen rügischen Dynastie 1325. (Greifswalder Abhandlungen zur Geschichte des Mittelalters, udg. af Prof. Dr. A. Hofmeister, Nr. 4).

Med stor Grundighed gennemgaas de forskellige Former, under hvilke Tilknytningen mellem Rügen og Danmark lagde sig for Dagen. Der redegøres for de kendte Forleningsbreve fra danske Konger til Fyrsterne paa Rügen, for rügiske Fyrsters Deltagelse i danske Hoffer og danske Krigstog (f. Eks. 1219), for Rügens kirkelige Forhold (Rügen blev jo en Del af Roskilde Stift og vedblev at høre dertil længe efter, at enhver politisk Forbindelse mellem Danmark og Rügen — i 14. Aarh. — var ophørt), for Familieforbindelser mellem Fyrsterne paa Rügen og det danske og norske Kongehus, for de rügiske Fyrsters ofte betydelige Besiddelser i Danmark (Bornholm, Møen, ret store Omraader paa Sjælland), for Danskes Bosættelse paa Rügen og for, hvilke rügiske Riddere der har været i dansk Tjeneste. Desuden behandles som Tillæg Rügens Forhold til det tyske Rige og til Naboerne, Østpommern, Pommern og Mecklenburg.

Enhver, der beskæftiger sig med dansk Middelalderhistorie, vil anerkende, at der er gjort et stort og flittigt Samlerarbejde. Men som Skriftet foreligger, kunde man maaske nok have ønsket, at Forfatteren, hvis Omhu for at faa alle Enkeltheder med i og for sig er prisværdig, havde hævet sig lidt mere op over Stoffet og derved undgaaet det noget opregnende Præg, der unægtelig ofte hviler over Fremstillingen. Forf. drøfter baade i Tekst og i Noter adskillige Tvivlsspørgsmaal. Havde det ikke været naturligt til Indledning ogsaa at drøfte Spørgsmaalet om Aarstallet for Danmarks Erobring af Rügen? Her har Johs. Steenstrup i sin Bog om »Venderne og de Danske før Valdemar d. Stores Tid« (1900) og før ham A. D. Jørgensen dog tydeligt søgt at vise, at Aaret maa være 1169. Men Dr. Hamann gaar uden Diskussion ud fra de tyske Kilders 1168. Rent teknisk kunde der have været anvendt lidt større Konsekvens og Nøjagtighed i Noteapparatet, hvis Henvisninger (bl. a. til »Det danske Folks Historie«) undertiden virker tilfældige. Bogen indeholder flere illustrerende Kort — paa et af disse burde en Fejl som Æberholt (for Æbelholt) være undgaaet. Som Helhed maa det dog siges, at der ved det foreliggende Arbejde er tilvejebragt en brugbar Hjælp til Orientering i det skildrede Afsnit af Danmarks Historie i Middelalderen.

Johannes Lomholt-Thomsen.

Gennem adskillige Aar er der i Tyskland under Form af Dissertationer fremkommet en Række Undersøgelser, hvis Æmne er de